



Kaustisen seutukunnan toteuttamat **HANKKEET 1.1.-31.12.2025**



Kaustisen seudun Elinvoimaohjelmaa vuosille 2022-2026 toteutetaan mm. kehittämishankkeilla.

Raportti sisältää Kaustisen seutukunnan toteuttamat hankkeet strategisten kehittämisteemojen mukaan.

Sisällys

TEEMA 1.UUSIUTUVAN ENERGIAN JA BIOTALOUDEN SEUTU	3
1. HIILEKAS - BIOHIILEN TUOTANNOSTA KASVUA PAIKALLISILLA EKOSYSTEEMEILLÄ	3
2. OPPIA BIOHIILEN TUOTANTOON	5
3. HIILEKAS 2- BIOHIILEN JA PYROLYYSITISLEIDEN LAADULLA KOHTI KANSAINVÄLISTÄ HIILENSIDONNAN MARKKINAA	6
4. KUNTIEN ILMASTOSUUNNITELMAT	8
5. KASE ESSI - SELVITYSHANKE ENERGIAN VARASTOINNISTA	10
6. BIOKAASUKLINIKKA - BIOENERGIAN TUKI- JA INFORMAATIOPALVELU OIKEUDENMUKAISEN ENERGIAMURROKSEN TUKENA	11
TEEMA 2.DIGITAALINEN JA ÄLYKÄS SEUTU	13
7. KUIDUT KÄYTTÖÖN	13
8. ANSEL – ACCESS THE NORTH WITH THE SPEED OF LIGHT	15
9. KASE DIVA -VALMISTELUHANKE	16
TEEMA 3.YRITTÄJYYDEN, TYÖPAIKKOJEN JA VERKOSTOJEN SEUTU	17
10. TUOKES 2	17
11. KP ALKIOT	18
12. SEMUKAS- SEUTUJEN VÄLINEN MUUTOS JA KASVUOHJELMA	20
13. KALASTUS- JA ERÄMATKAILUN KEHITTÄMINEN KESKI-POHJANMAALLA	22
TEEMA 4.KULTTUURIN, LUONNON JA ONNELLISTEN IHMISTEN SEUTU	24
14. KULUMAT – KULTTUURI JA LUONTOMATKAILUN KEHITTÄMINEN	24
15. KASE HUOVA - ENERGIAOMAVARAINEN JA HUOLTOVARMA KAUSTISEN SEUTU –KOORDINOINTIHANKE	26
16. KASE VIRSE – ELÄVÄN PERINNÖN VIRTUAALISEUTU	28

Teema 1. Uusiutuvan energian ja biotalouden seutu

1. HIILEKAS - Biohiilen tuotannosta kasvua paikallisilla ekosysteemeillä



Hanke nro: J10125
Hankkeen toteutusaika: 1.10.2023 – 30.9.2025
Hankkeen rahoitus: Keski-Pohjanmaan liitto 80 % (JTF-oikeudenmukaisen siirtymän rahasto)
Kaustisen seutukunnan kunnat 20 %

Yleiskatsaus

HIILEKAS – Biohiilen tuotannosta kasvua paikallisilla ekosysteemeillä -hanke on osa Kaustisen seutukunnan toimintaa, jonka tavoitteena on edistää uusiutuvan energian ja biotalouden ekosysteemien rakentumista. Hankkeen toimet lisäävät biohiilen ja sen tuotannon tunnettua Keski-Pohjanmaalla, tarkastelee biohiilituotannon paikallisia ja alueellisia arvoketjuja tuotannon käynnistämiseksi, edistää biohiileen liittyvien tuotantoinvestointien syntymistä sekä pilotoi ja demonstroi biohiilituotantoa pienen mittakaavan pyrolyysilaitteistolla.

Toiminta 1.1.-30.9.2025

TYÖPAKETTI 1: Biohiilituotannon demonstraatio ja tuotannon opastus

HIILEKAS-hankeparin investointihankkeessa kilpailutettiin ja hankittiin keväällä 2024 pieni ja siirrettävä pyrolysointilaitteisto. Vuoden 2025 alkuvuoden aikana toteutettiin laitteistolla yksi pyrolysointidemotyonäytös Centria AMK:n alueella 10.6. järjestetyn biokaasuseminaarin yhteydessä. Ennen hankkeen päättymistä syyskuun lopussa 2025 on sovittu kahden näytöksen järjestämisestä; 22.8. Ollikkala-messuilla Kannuksessa sekä Sähkölinjojen alustojen hyötykäyttömahdollisuudet – hankkeen maastopäivässä Ylistarossa 4.9. Lisäksi toteutettiin maaliskuun 2025 kpl testipyrolysointia laitteiston ylläpitäjän hallin piha-alueella. Toisessa pyrolysoinnissa olivat paikalla erään kuivikevalmistajan avainhenkilöt, jotka selvittävät biohiilen käyttömahdollisuuksia kuivikkeeseen seassa. Toisesta pyrolysoinnista saatiin biohiiltä Centria amk:n analytiikkatesteihin.

TYÖPAKETTI 2: Biohiilentuotannon ekosysteemin mallinnus

Toteutusalueen merkittävimmän raaka-aineen, nuorten kasvatusmetsien puuston kokonaismäärä Keski-Pohjanmaan alueella on selvitetty yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen hallinnoiman TURKE-hankkeen avainhenkilöiden kanssa. TURKE-hankkeen avainhenkilöiden kanssa tehdään yhteistyötä myös käytöstä poistettujen turvetuotantoalueiden mahdollisuuksista tuottaa nopeakasvuista puulajia, jotka soveltuisivat hyvin biohiilen raaka-aineeksi. Mallinnusta on toteutettu laskemalla biohiilituotannon raaka-aineen hankintakustannukset, muut kustannukset, omakustannushinta sekä investointien ja liiketoiminnan kannattavuus.

Teollisen mittakaavan toiminta

Tammikuussa 2025 projektipäällikkö ja aluekehittäjä tapasivat Oulussa Outokumpu Oyj:n hankintapäällikön. Hankintapäällikkö informoi tarkemmin biohiilen tarpeista. Näissä keskusteluissa selvisi, että Outokumpu Oyj:n tarvitsema biohiilen määrä Tornion briketöintilaitoksen toiminnan aloitusvaiheessa v. 2025 on 25 000 t/v ja tarve kasvaa lineaarisesti niin, että v. 2030 biohiilen tarve on 100 000 t/v. Uskottava kumppani Outokumpu Oyj:n biohiilitoimittajaksi on yritys, minkä biohiilituotannon vuosituotantokapasiteetti on useita tuhansia tonneja

teräksen tuotantoon soveltuvaa, laadukasta biohiiltä. Myös SSAB:n Raahen tehtaalla on tarve korvata fossiilista koksia biohiilellä, käyttö määrää tulee olemaan alkuvaiheessa vuoden 2025 jälkeen 25 000 t/v.

Maatilakokoluokan toiminta

Tarvittavan ekosysteemin mukaisia suunnitelmia viedään eteenpäin myös maatilakokoluokan laitoksien osalta. Maatilakokoluokan panosretortteja valmistavat yritykset löytyvät Suomesta, koska Suomessa on keskittynyt biohiilen valmistuslaitteistoissa pääosin juuri panosretortteihin. Ekosysteemin mallinnus on toteutettu vaadittavien investointien kannattavuuslaskelmilla sekä liiketoimintasuunnitelmien laatimisena.

TYÖPAKETTI 3: Tuotantoverkoston koostaminen ja pohjatyt pilottia seuraavaan kehitysvaiheeseen

HIILEKAS-webinaari järjestettiin 19.3.2025. Webinaarin esityksissä keskityttiin tuomaan esille biohiiliyrityksen raaka-ainehuoltoa ja biohiilen sekä pyrolyysinesteiden mahdollisia eri käyttökohteita. Webinaariin osallistui 25 henkilöä. Projektipäällikkö on kontaktoinut Kaustisen seutukunnan alueella potentiaalisia biohiiliyrityksen yhteistyökumppaneita, mm. hakeyrittäjiä, jotka voisivat toimia biohiiltä tuottavan yritykseen raaka-ainetoimittajina. Talven ja kevään 2025 aikana projektipäällikkö on kontaktoinut useita ruotsalaisia biohiilialan yrityksiä. Taavoitteena on ollut selvittää vierailumahdollisuutta yrityksiin, jossa olisi mahdollista nähdä käytännössä teollisen kokoluokan biohiili-tehtaiden toimintaa sekä kuulla yritysten vastuullisilta henkilöiltä ajatuksia biohiililiiketoiminnasta käytännössä. Kontaktointi tuotti tuloksia ja sen pohjalta toteutetaan 8.–12.9. tutustumismatka ruotsalaisiin biohiiltä tuottaviin yrityksiin. Matkalle on saatu mukaan Kaustisen seutukunnan alueelta biohiililiiketoiminnasta kiinnostuneita yrittäjiä. Paluumatkalla vieraillaan myös Suomen johtavan biohiiltä tuottavan yrityksen, Carbofex Oy:n tehtaalla Nokialla.

TYÖPAKETTI 4: Viestintä ja tiedottaminen sekä hankehallinto

Biohiilestä kiinnostuneita yrityksiä on kontaktoitu tapaamisissa, työnäytöksissä ja erikseen informoimalla laajasti HIILEKAS-hankkeesta. Työnäytökset ovat tuottaneet tarvittavaa lisätietoa biohiilestä, biohiilen valmistustekniikasta sekä prosessissa syntyvistä tisleistä. Kaikissa työnäytöksissä on jaettu informaatiota biohiilestä, biohiilen valmistustekniikasta ja käyttökohteista kaikille asiasta kiinnostuneille henkilöille.

HIILEKAS-hankkeesta on viestitty suunnitelman mukaisesti kohderyhmille säännöllisesti ja monikanavaisesti. Hankkeen omia tapahtumia on markkinoitu aktiivisesti niin kotisivuilla, paikallislehdissä, kuntatiedotteissa, uutiskirjeitse kuin somessa (Facebook, LinkedIn, YouTube). Hankkeen etenemisestä on päivitetty tietoa kotisivuille aktiivisesti ja ajantasaisesti.

Hanke on päättynyt 30.9.2025.

Reijo Virtanen
projektipäällikkö

HIILEKAS	Kustannusarvio	Maksettu	Maksettu	Maksettu	Maksettu		
Kustannuspaikka 7690	2023–2025	2023	2024	1.-9.2025	yhteensä	Jää	Tot %
Henkilöstökustannukset	161 785	10 176,89	85 394,41	62 647,60	158 218,90	3 566,10	98 %
Flat rate 40 %	64 714	4 070,76	34 157,77	25 059,04	63 287,57	1 426,43	98 %
Yhteensä	226 499	14 247,66	119 552,18	87 706,64	221 506,47	4 992,53	98 %
Rahoitus	Myönnetty	Saatu	Saatu	Saatu	Rahoitus	Jää	
	2023–2025	2023	2024	2025	yhteensä	käyttämättä	
K-P liitto JTF 80 %	181 199,00	11398,128	95641,64	70 165,30	177 205,07	3 993,93	
Kunnat 20 %	45 300,00	2849,53	23 910,54	17 541,34	44 301,40	998,60	
Yhteensä	193 604	14 247,66	119552,18	87706,64	221 506,47	4 992,53	

2. Oppia biohiilen tuotantoon

Hanke nro: 321189

Hankkeen toteutusaika: 15.4. – 30.9.2025

Hankkeen rahoitus: Pohjanmaan ELY-keskus / Pirityiset ry, Leader 90 %, yksityinen rahoitus 10 %

Hankkeessa toteutetaan opintomatka, jossa tutustutaan Pohjoismaiden biohiilituotantoon. Matkan kohteet valitaan suomalaisen biohiilen huippuasiantuntijan suosittelemana. Opintomatkan tavoitteena on tuottaa osallistujille mahdollisimman monipuolista ja ajantasaista tietoa biohiilen tuotantoteknologioista, biohiilen potentiaalisista käyttökohteista ja mahdollisista asiakkaista sekä biohiilen laatuvaatimuksista eri käyttökohteissa.

Hankkeessa toteutetaan myös pienimuotoisia testipyrolysointejä, joilla selvitetään erityisesti metallinjalostusteollisuuden hiilitarpeen kriteerien mukaisesti hiilen laatuun ja puhtauteen liittyviä seikkoja eri puulajeja raaka-aineena käyttäen.

Toiminta 15.4.-30.9.2025

Hankkeessa tehdyn opintomatkan tarkoituksena oli perehtyä biohiilen tuotantoon, eri teknologioihin ja liiketoimintamalleihin sekä arvioida niiden soveltuvuutta erityisesti Kaustisen seutukunnan tarpeisiin. Tavoitteena oli saada kokonaiskuva alan kehitysvaiheesta, mahdollisuuksista ja haasteista sekä hiilikrediittien ja markkinoiden merkityksestä.

Matkan aikana vierailtiin kuudessa kohteessa Ruotsissa ja Suomessa: ETC Katrineholmossa, Hamiltonin maatilalla, NSR Helsingborgin jäteyhtiössä, Pyregin laitteistoon perehdyttiin asiantuntijaesittelyn kautta, Södertäljen kierrätyskeskuksessa sekä Carbofexin tehtaalla Nokialla. Kohteet edustivat maatilamittakaavan, pienyrittäjäväetöisen ja teollisen mittakaavan biohiilituotantoa.

Vierailuilla opittiin, että raaka-aineen laatu, kosteuden hallinta ja esikäsittely ovat ratkaisevia biohiilen tasalaadun ja prosessin toimivuuden kannalta. Maatilamittakaavan ratkaisut voivat olla taloudellisesti kannattavia, jos lämpö hyödynnetään paikallisesti ja biohiilelle löytyy lähimarkkinat. Teollinen tuotanto tarjoaa suuremman volyymin ja sertifiointin kautta pääsyn hiilikrediittimarkkinoille, mutta vaatii merkittäviä investointeja ja vakaata kysyntää. Lisäksi korostui sääntelyn ja sertifiointin merkitys sekä poliittisen tuen vaikutus alan kehitykseen. Kokonaisuutena matka vahvisti käsitystä, että biohiilen tuotanto on mahdollista käynnistää alueellisesti pienemmässä mittakaavassa ja laajentaa markkinoiden kehittyessä.

Hankkeessa tehty biohiilen analytiikka kertoo, että alueen biomassoilla on erinomaiset ominaisuudet ja sitä on mahdollista käyttää myös mm. korkean laatuvaatimuksen biohiilikohteissa, kuten metallurgiateollisuudessa.

Timo Pärkkä
projektipäällikkö

Oppia biohiilen tuotantoon Kustannukset Kustannuspaikka 7680		KA 2025	Maksettu 2025	Jäljellä	Tot %
Henkilöstökustannukset		1390,00	0,00	1390,00	0 %
Ostopalvelut		16140,00	9750,00	6390,00	60,4 %
Yhteensä		17530,00	9750,00	7780,00	55,6 %
Rahoitus		Myönnetty 2025	Saatu / haettu	Saamatta	Tot %
Pohjanmaan ELY/Pirityiset	90 %	15777,00	8775,00	7002,00	55,6 %
Yksityinen rahoitus	10 %	1753,00	975,00	778,00	55,6 %
Yhteensä 100 %		17530,00	9750,00	7780,00	55,6 %

3. HIILEKAS 2- biohiilen ja pyrolyysitiseiden laadulla kohti kansainvälistä hiilensidonnan markkinaa

Hanke nro: A81694
Hankkeen toteutusaika: 1.8.2025-31.12.2026
Hankkeen rahoitus: Keski-Pohjanmaan liitto EAKR 80 %
Kuntarahoitus 80 %

Hankkeen tavoitteena on edistää Keski-Pohjanmaan hiilineutraaliustavoitteita kehittämällä biohiilen ja pyrolyysinesteiden tuotantoa ja hyödyntämistä eri sovellusalueilla, kuten maataloudessa, metallurgiateollisuudessa ja kiertotaloudessa. Hankkeessa tehdään pyrolysointikokeita, analysoidaan lopputuotteiden laatua ja selvitetään niiden markkinapotentiaalia. Tavoitteena on parantaa alueen yritysten ymmärrystä biohiilen liiketoimintamahdollisuuksista, tukea pk-yritysten kestävästä kasvusta ja edistää uusien, hiilineutraaliutta tukevien ratkaisujen kaupallistamista. Hankkeen odotettu vaikutus on uuden liiketoiminnan syntyminen, hiilensidonnan lisääminen ja alueen vihreän siirtymän vauhdittaminen.

Toiminta 1.8.-31.12.2025

TYÖPAKETTI 1; Pk-yrityksiä tukeva biohiilen ja pyrolyysinesteiden markkina, markkinarajoitukset ja myyntikanavat

1) Markkinaselvitys toteutettu Euroopan biohiiliyhdistyksen laatimista markkinayhteenvedosta sekä VTT:n toteuttamasta selvityksestä ”Biohiili osana suomalaista biotaloutta”. Projektipäällikkö on osallistunut myös Pohjoismaiden biohiiliyhdistyksen Teams-palaveriin.

2) Tarvittavat luvat, selvitys:

Tervan tuotantoon ja varastointiin vaadittavat luvat:

Tervan tuotannosta ja varastoinnista on tehtävä ilmoitus Keski-Pohjanmaan Pelastuslaitokselle <https://pelastustoimi.fi/keski-pohjanmaa/lomakkeet-ja-ohjeet/vaaralliset-kemikaalit>

Max. 500 t/v tuotantomäärä ja max. 40 tonnin tervan määrä varastossa ei tarvitse Tukesin lupaa.

REACH-rekisteröinti, ohjeet

Toimijoiden velvoitteet | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Tiedustelu - ECHA

Tietoa kemikaaleista - ECHA

<https://www.echa.europa.eu/fi/web/guest/substance-information/-/substanceinfo/100.259.939>

TYÖPAKETTI 2; Pyrolysointitestit

Pyrolysointitestejä Hiilekas-investointihankkeessa hankitulla panosretortilla tehdään harkitusti. Joulukuussa -25 sovittiin yhteistyöstä Carbofex Oy:n kanssa, jolla on tuottamilleen biohiilille EBC-sertifikaatti, mikä mahdollistaa biohiilen käytön maaperän parannuksessa esim. maataloilla. Sovittiin samalla pyrolyysinesteiden käyttömahdollisuuksien selvityksestä yhteistyössä. Carbofex Oy:n biohiilen tuotantokapasiteetti mahdollistaa erilaiset laaja-alaisetkin testaukset esim. betoniteollisuudessa sekä maa – ja karjataloudessa.

TYÖPAKETTI 3; Tuotantoteknologioiden vertailut ja optimointi

Tuotantoteknologioita vertailtiin vierailemalla lokakuussa -25 XyloGas Oy:n tuotantolaitoksella Inkoossa (matkalle osallistui neljä yrittäjää ja neljä Kasen toimihenkilöä). Ruotsalaisen Brachio ab:n toimittamassa biohiilen tuotantolaitoksessa Ulricehamnissa Ruotsissa vierailtiin marraskuun -25 lopulla (projektipäällikkö ja aluekehittäjä). Lisäksi on pidetty Teams keskustelut Soilcaren ja Torrec Oy:n asiantuntijoiden kanssa. Vertailua jatketaan edelleen tavoitteena saada kokonaisvaltainen näkemys eurooppalaisista biohiililaitteisto-valmistajista ja eri tekniikoista.

TYÖPAKETTI 4; Hallinto, viestintä ja sidosryhmätyöskentely

Hankkeen ensimmäinen ohjausryhmän kokous järjestettiin 8.12.2025. Ohjausryhmä järjestäytyi sekä projektipäällikkö esitti tehdyt toimenpiteet sekä suunnitelmat tulevista toimenpiteistä. Kuukausipalaveri järjestetään säännöllisesti 1 krt/kk sekä viikkopalaveri 1krt/2 vko. Hankkeen kotisivut ovat perustettu ja niitä ylläpidetään raportoimalla säännöllisesti hankkeen toiminnasta.

Reijo Virtanen
Projektipäällikkö

HIILEKAS 2 1.8.2025-31.12.2026 KP 7644		Kustannusarvio 2025-2026	Maksettu 1.8-31.12.2025	Hankkeen alusta	Jäljellä	Tot %
Hlöstökulut		88 468	15 349,45	15 349,45	73 118,55	17 %
Henkilösivukulu	26,44 %	23 391	4 058,40	4 058,40	19 332,53	17 %
Henkilöstökulut yhteensä		111 859	19 407,85	19 407,85	92 451,08	17 %
Flat rate	40 %	44 744	7 763,14	7 763,14	36 980,43	17 %
Yhteensä		156 603	27 171,00	27 171,00	129 431,52	17 %
Rahoitus		Myönnetty 2025-2026	Haetaan	Hankkeen alusta	Jäljellä	
K-P liitto EAKR	80 %	125 282	21 736,80	21 736,80	103 545,08	
Kunnat	20 %	31 321	5 434,20	5 434,20	25 886,44	
Yhteensä	100 %	156 603	27 171,00	27 171,00	129 431,52	

4. Kuntien ilmastosuunnitelmat

Hanke nro: VN/19978/2023-YM-7
Hankkeen toteutusaika: 1.9.2023 – 28.7.2025
Hankkeen rahoitus: Ympäristöministeriö 100 %

Kuntien ilmastosuunnitelmat –hanke on osa Kaustisen seutukunnan toimintaa, jonka tavoitteena on Suomen valtion ilmastomuutosta hillitsevien tavoitteiden ja Keski-Pohjanmaan ilmastostrategian mukainen päästöjen vähentäminen. Kuntien ilmastosuunnitelmat –hanke tukee ilmastomuutoksen hillintää ja vähentää päästöjä luomalla seutukunnan ja Perhon kunnille kuntakohtaiset ilmastosuunnitelmat, joissa määritetään ilmastolain vaatimusten mukaiset päästövähennystoimenpiteet ja –tavoitteet kunnanvaltuustokausittain.



Toiminta 1.1.-28.7.2025

Työpaketissa 1 päivitettiin kuntien päästöskenaariot ja päästötiedot jättäen maatalouden päästöt laskennan ulkopuolelle. Lisäksi hankkeen aikana toteutetun tiedonkeruun pohjalta koottiin kuntien ilmastotyön materiaali-paketti, jota kunnat voivat hyödyntää ilmastotyön toteutuksessa sekä ilmastosuunnitelman päivityksessä.

Työpaketissa 2 sidosryhmiä sitoutettiin yhteiseen ilmastotyöhön viestinnän keinoin. Työpaketissa 3 viimeisteltiin kuntien ilmastosuunnitelmaluonnokset, jotka valmistuivat tammikuussa 2025, minkä jälkeen niihin kerättiin kommentteja kunnilta. Suunnitelmille laadittiin myös visuaalinen ulkoasu. Kommenttien pohjalta luonnoksia muokattiin, minkä jälkeen ne siirtyivät kunnanhallitusten käsittelyyn, ja siitä edelleen kunnanvaltuustoille.

Päätöksentekoprosessin eteneminen:

- Halsua: Kunnanhallitus 19.2.2025 § 16, kunnanvaltuusto 24.04.2025 § 3
- Kaustinen: Kunnanhallitus 17.03.2025 § 59 ja 06.05.2025 § 88, kunnanvaltuusto 27.05.2025 § 15
- Lestijärvi: Kunnanhallitus 26.03.2025 § 58, kunnanvaltuusto 28.05.2025 § 19
- Perho: Kunnanhallitus 10.03.2025 § 74, kunnanvaltuusto 28.04.2025 § 25
- Toholampi: Kunnanhallitus 12.03.2025 § 42 ja 17.03.2025 § 57, kunnanvaltuusto 26.05.2025 § 35
- Veteli: Kunnanhallitus 31.03.2025 § 53, kunnanvaltuusto 26.05.2025 § 42

Työpaketissa 4 jatkettiin yhteistyötä viestinnän asiantuntijapalvelun palveluntarjoajan kanssa tuottaen viestintämateriaalia hankkeen ja kuntien käyttöön. Ilmastoaiheista sosiaalisen median sisältöä julkaistiin Kaustisen seutukunnan Facebook-sivuilla. Viestintämateriaalit sisällytettiin myös kuntien ilmastotyön materiaalipakettiin, joka jaettiin kunnille viimeisen ohjausryhmän kokouksen jälkeen. Ilmastosuunnitelmista ja kuntien ilmastotyön huoneentauluista teetettiin myös painetut versiot Arctosmedialla, jotka toimitettiin kuntiin kesäkuun 2025 aikana.

Hanke päättyi 28.7.2025. Avustuksen loppuerä haettu elokuussa 2025.

Emilia Uimaniemi
projektipäällikkö

Kuntien ilmastosuunnitelmat	Kustannusarvio	Maksettu	Maksettu 1.1.	Maksettu 1.1.	Maksettu		
Kustannuspaikka 5424/7613	2023–2025	2023	31.12.2024	28.7.2025	yhteensä	Jää	Tot %
Henkilöstökustannukset	128 774,00	6 656,76	68 942,53	41 908,35	117 507,64	11 266,36	91 %
Ostopalvelut	33 051,00	0,00	1 840,00	11 900,00	13 740,00	19 311,00	42 %
Matkakulut	8 750,00	434,02	1 882,77	738,68	3 055,47	5 694,53	35 %
Yleiskulut 15 %	23 029,00	1 921,19	3 935,31	2 359,47	8 215,97	14 813,03	36 %
Yhteensä	193 604,00	9 011,97	76 600,61	56 906,50	142 519,08	51 084,92	74 %
Rahoitus	Myönnetty	Saatu 2023	Saatu 2024	Saatu 2025	Koko hanke	Jää	
	2023–2025				yhteensä		
Ympäristöministeriö 100% rahoitus	193 604	9 011,97	49 069,23	84 437,88	142 519,08	51 084,92	74 %
Yhteensä	193 604	9 011,97	49 069,23	84 437,88	142 519,08	51 084,92	

5. Kase ESSI - Selvityshanke energian varastoinnista (Energy Storage Systems)

Hanke nro:

Hankkeen toteutusaika: 1.7.2024 -31.12.2025

Hankkeen rahoitus: Leader Pirityiset ry- ELY 90 %, yritysrahoitus 10 %

Kase ESSI -hankkeen tuloksena syntyy käsitys sähköisen logistiikan tulevaisuuden mahdollisuuksista, verkostoja energian varastoinnin alan toimijoiden kesken, näkymiä investoinneista sekä tietopaketti energian varastoinnista.

Toiminta 1.1.-31.12.2025

Hankkeen keskeinen päätuotos oli energiavarastoinnin tietopaketti, joka koottiin koko hankkeen ajan eri lähteistä, kuten sidosryhmäkeskusteluista, Fingridin tilaisuuksista, asiantuntijapalveluista ja yrityshaastatteluista. Tietopaketti julkaistiin loppuwebinaarissa 17.12.2025, ja sen oheen koottiin hankkeen muut tuotokset verkkosivuille ja aikajanelle. Tietopaketin ja loppuwebinaarin lisäksi loppuvuoden 2025 yksi keskeinen toimenpide oli laaja tutustumismatka viiteen akkukohteeseen 8.10.2025. Matka oli erittäin onnistunut ja siihen osallistui 33 henkilöä. Matka oli myös keskeinen tietopaketin tiedonlähde.

Alueellisen energiankäytön osalta tarkasteltiin mm. lämpö- ja sähköverkkojen roolia sekä huoltovarmuutta yhteistyössä Kase HUOVA -hankkeen kanssa. Tässä yhteydessä analysoitiin myös seutukunnan energiatasetta energiavarastoinnin näkökulmasta.

Suuria akkuvarastohankkeita seudulla on käynnistymässä käytännössä kaikkien seudulle tulevien Fingridin sähköasemien yhteydessä, mutta hankkeet ovat vielä alkuvaiheessa, koska asematkin ovat vasta tulossa. Halsuan ja Ullavan sähköasemat ovat rakenteilla ja lisäksi Fingridillä on kaksi muuta Lakeuslinjaan keskeisesti linkittyvää asemasijaintia, joiden asemat rakennetaan myöhemmin tarpeen mukaan.

Viestintää tehtiin laajasti eri kanavissa, ja kaikki tuotokset koottiin hankkeen verkkosivuille. Hanke oli mukana myös Kaustisen kansanmusiikkijuhlilla, joihin rakennettiin energiavarastointiaiheinen pakopeli, jota festivaalikävijät ratkoivat ahkerasti viikon ajan. Hankkeen lopuksi ajastettiin Facebookiin ja LinkedIniin 11-osainen kampanja, jossa nostettiin esiin jokainen hankkeen tuotos omassa julkaisussaan.

Tomas Luoma
projektipäällikkö

Kase ESSI KP 7676		Kustannusarvio 2024-2026	Maksettu 1.7.-31.12.2024	Maksettu 1.1.- 30.6.2025	Maksettu 1.7.- 31.12.2025	Hankkeen alusta	Jäljellä	Tot %
Hilöstkulut		34 800,00	5 031,89	12 190,73	14 581,55	31 804,17	2 995,83	91 %
Henkilösivukulut	39 %	13 572,00	1 962,44	4 754,38	5 686,80	12 403,63	1 168,37	91 %
Henkilöstkulut yhteensä		48 372,00	6 994,33	16 945,11	20 268,35	44 207,80	4 164,20	91 %
Flat rate	40 %	19 348,80	2 797,73	6 778,05	8 107,34	17 683,12	1 665,68	91 %
Yhteensä		67 721,00	9 792,06	23 723,16	28 375,70	61 890,91	5 830,09	91 %
Rahoitus		Myönnetty 2024-2025	Saatu	Saatu	Haetaan	Hankkeen alusta	Jäljellä	
Pirityiset EU-ELY-kunnat	90 %	60 948,80	8 812,85	21 350,84	25 538,13	55 701,82	5 246,98	
Yritysrahoitus	10 %	6 772,20	979,21	2 372,32	2 837,57	6 189,09	583,11	
Rauanheimo Oy	60 %	4 500,00	587,52	1 423,39	1 702,54	3 713,45	786,55	
Toholammin Energia Oy	7 %	500,00	65,31	158,23	189,27	412,81	87,19	
Vetelin Energia Oy	33 %	2 500,00	326,37	790,69	945,76	2 062,82	437,18	
Yhteensä	100 %	67 721,00	9 792,06	23 723,16	28 375,70	61 890,91	5 830,09	

6. Biokaasuklinikka - Bioenergian tuki- ja informaatiopalvelu oikeudenmukaisen energiamurroksen tukena

Hanke nro: J11143
Hankkeen toteutusaika: 1.7.2024 -31.07.2026
Hankkeen rahoitus: Keski-Pohjanmaan liitto JTF 80 %
Kuntarahoitus 80 %

Biokaasuklinikka - Bioenergian tuki- ja informaatiopalvelu oikeudenmukaisen energiamurroksen tukena -hanke sai positiivisen rahoituspäätöksen Keski-Pohjanmaan liiton JTF-rahoituksesta syyskuun lopulla 2024.

Kyseessä on jatkumo Kaustisen seutukunnassa erityisesti ja laajemminkin Keski-Pohjanmaan maakunnassa tehdyille järjestelmälliselle kehittämistyölle, jolla on tuettu alueen biokaasutoimintojen syntymistä ja kehittymistä.

Biokaasutuotannon kehittämistyössä selvitetystä sekä käynnissä olevien JTF-hankkeiden tuloksiin perustuen toimintaympäristön toimijoiden odottama tukipalvelu sekä luoda alueesta dynaaminen, koordinoitu energiamurroksen kärkialue vahvistamalla monien toimijatahojen yhteistyötä.

Toiminta 1.1.-31.12.2025

Vuonna 2025 Biokaasuklinikka-hanke eteni suunnitelmallisesti. Toiminnan painopisteinä olivat osaamistarpeiden tunnistaminen, bioterminaalien kehittämisen edistäminen, biokaasun huoltovarmuusroolin konkretisointi sekä digitaalisen tukipalvelun rakentaminen ja pilotointi. Samalla vahvistettiin alueellista bio- ja kiertotalouden yhteistyöverkostoa ja tuotettiin konkreettista tietopohjaa päätöksenteon tueksi.

TP1 Osaamis- ja kehittämistarpeet

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla toteutettiin osaamistarvekartoitus sähköposti- ja puhelinhaastatteluina. Kartoituksessa tunnistettiin täsmäkoulutustarpeita erityisesti kaupallisten mallien yhteensovittamisessa, kemiallisten ja mikrobiologisten prosessien ymmärtämisessä, sertifioinneissa sekä päästökauppaan liittyvässä osaamisessa. Lisäksi nousi esiin tarve lisätä työssäoppimispaikkoja ja vahvistaa yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä.

Tulosten pohjalta valmisteltiin jatkotoimenpiteitä yhteistyössä mm. KPEDU:n ja Centrian kanssa. Syksyllä osaamistarpeiden tarkentamista jatkettiin osana laajempaa hankeyhteistyötä, jossa hyödynnettiin muiden bio- ja kiertotaloushankkeiden tuottamaa tietoa. Projektiasiantuntija osallistui myös Biotalouspäiville Porissa, mikä vahvisti ajantasaisen tiedon hankintaa ja verkostoitumista valtakunnallisten toimijoiden kanssa.

TP2 Bioterminaalien kehittäminen ja perustan vahvistaminen

Bioterminaalien kehittäminen oli vuoden keskeisimpiä kokonaisuuksia. Keski-Pohjanmaan kunnille ja kuntayhtiöille toteutettu kysely osoitti selkeää kiinnostusta yhteistyöhön sekä tarvetta biomassojen varastointi- ja käsittelyratkaisuille. Yrityksille suunnattu kysely vahvisti saman suuntaiset kehittämistarpeet. Lisäksi tunnistettiin kuntarajat ylittäviä mahdollisuuksia, joiden pohjalta valmisteltiin jatkoaskelia.

Kyselyaineistoa täydennettiin puhelinhaastatteluilla, ja tuloksia hyödynnettiin bioterminaalien kehittämissuunnitelman valmistelussa. Syyskaudella osallistuttiin biohiileen ja pyrolyysiteknologioihin liittyviin opintomatkoihin ja tapahtumiin, joiden kautta tarkasteltiin bioterminaalien roolia osana laajempaa bio- ja datateollista kokonaisuutta. Lisäksi laadittiin investointisuunnittelua tukevaa aineistoa ja käytiin alustavia keskusteluja kuntien kanssa mm. kaavoitukseen liittyvistä kysymyksistä.

TP3 Biokaasutuotannon rooli huoltovarmuudessa ja varautumisessa

Biokaasun huoltovarmuusmerkitystä tarkasteltiin käytännönläheisesti ja skenaariopohjaisesti. Vuoden aikana laadittiin ensimmäiset laskelmat biokaasun mahdollisuuksista turvata puhtaan veden kuljetuksia seutukunnan

alueella yli 72 tunnin häiriötilanteissa. Työssä arvioitiin myös kaluston muuntamisen kustannuksia ja varautumiskenaarioita yhteistyössä HUOVA-hankkeen kanssa.

Huoltovarmuusanalyysiä syvennettiin tarkastelemalla biokaasun tuotannon, varastoinnin ja jakelun kehittämistarpeita sekä hyödyntämällä aiemmin seutukunnassa tehtyjä selvityksiä. Laskelmissa ja tiedon jäsentelyssä hyödynnettiin myös hankkeessa toteutettua BAIA-tekoälyagenttia. Huoltovarmuusnäkökulmaa käsiteltiin seminaareissa ja sidosryhmätilaisuuksissa, ja se kytkeytyi tiiviisti alueelliseen varautumiskeskusteluun.

TP4 Tukipalvelut ja viestintä – digitaalinen infrastruktuuri

Vuonna 2025 rakennettiin määrätietoisesti biokaasualan digitaalista tukipalvelua. BAIA-tekoälyagentti (biokaasuinformaatioalusta) koeponnistettiin ja sitä jatkokoulutettiin useista lähteistä kootulla aineistolla, joka kattoi mm. biokaasutuotannon kannattavuuden, lainsäädännön ja tekniset ratkaisut. Palvelua testattiin eri kielimallilla vastausten laadun ja kattavuuden parantamiseksi, ja sen tietosuojakäytännöt varmistettiin asianmukaisesti.

Bio- ja kiertotalouden infoaamut käynnistyivät maaliskuussa ja vakiintuivat säännölliseksi toimintamuodoksi. Tilaisuudet kokosivat yhteen alan asiantuntijoita, yrityksiä ja kehittäjiä, ja ne tallennettiin myöhempää käyttöä varten. Hanke oli esillä myös messuilla ja seminaareissa, ja viestintää vahvistettiin uutiskirjeillä, verkkosivujen päivityksillä sekä videoaineistojen julkaisuilla.

Keväällä toteutettu ”Uutta maata näkyvässä” -verkkotyöpaja vahvisti alueen innovaatioryhmän roolia ja tuotti uusia näkemyksiä mm. turvealueiden jälkikäyttöön, erikoiskasvien viljelyyn ja droonien hyödyntämiseen. Syyskaudella keskityttiin selvitystyöraporttien valmisteluun, bioterminaalikeskusteluihin kuntien kanssa sekä digitaalisen palvelualustan pilotoinnin jatkamiseen.

Yhteenveto

Vuosi 2025 loi vahvan perustan Biokaasuklinikan tavoitteille. Hanke tuotti konkreettista tietoa bioterminaalien kehittämisestä ja biokaasun huoltovarmuusmerkityksestä, tunnisti alueellisia osaamistarpeita sekä rakensi digitaalista tukipalvelua, joka kokoaa alan tietoa yhteen ja tukee toimijoiden päätöksentekoa.

Samalla tiivis yhteistyö muiden bio- ja kiertotaloushankkeiden kanssa vahvisti alueellista vaikuttavuutta ja mahdollisti tiedon tehokkaan hyödyntämisen. Biokaasuklinikka on näin vahvistanut Kaustisen seutukunnan asemaa aktiivisena ja ennakoivana toimijana bio- ja kiertotalouden kehittämisessä sekä oikeudenmukaisen energiamurroksen edistämisessä.

Timo Pärkkä
projektipäällikkö

Biokaasuklinikka KP 7696	Kustannusarvio 2024-2026	Kustannukset 1. maksatus 1.8.- 28.2.2025	Kustannukset 2. maksatus 3.- 8.2025	Kustannukset 3. maksatus 1.9.- 31.12.2025	Hankkeen alusta yhteensä	Jäljellä	Tot %
Henkilöstökust.	122 521	20 713,35	30 576,39	16 124,11	67 413,85	55 107,15	55 %
Flat rate 40 %	49 008	8 285,34	12 230,55	6 449,64	26 965,53	45 391,65	55 %
Yhteensä	171 529	28 998,69	42 806,94	22 573,75	94 379,38	77 149,62	55 %
Rahoitus	Myönnetty 2024- 2026	Saatu	Saatu	Haetaan	Hankkeen alusta yhteensä	Jäljellä	
K-P liitto JTF 80 %	137 223	23 198,92	34 245,50	18 058,98	75 503,40	61 719,60	
Kunnat 20 %	34 306	5 799,77	8 561,44	4 514,77	18 875,98	15 430,02	
Yhteensä	171 529	28 998,69	42 806,94	22 573,75	94 379,38	77 149,62	55 %

Teema 2. Digitaalinen ja älykäs seutu

7. Kuidut käyttöön



Hankenro: 294969
Hankkeen toteutusaika: 1.9.2024-31.7.2026
Hankkeen rahoitus: Pohjanmaan ELY-keskus / Euroopan maaseuturahasto

Kuidut käyttöön on Älykäs kylä-yhteistyöhanke, jolla kehitetään Keski-Pohjanmaan maaseudun kylien, yhteisöjen ja yritysten elinvoimaisuutta uusien innovaatioiden avulla. Tavoitteena on tukea kestävästä maaseutuelämästä hyödyntämällä uusia ratkaisuja, kehittämällä osaamista ja korostamalla yhteistyön merkitystä. Hankkeen toteuttajina ovat Kaustisen seutukunta, YritysKannus ja Keskipojalaiset Kylät.

Toiminta 1.1.-31.12.2025

Vuosi 2025 oli Kuidut käyttöön -hankkeessa toiminnallisesti aktiivinen ja sisällöllisesti merkittävä. Hankkeen toimenpiteet etenivät hankesuunnitelman mukaisesti ja painottuivat kyläyhteisöjen digitalisaation tukemiseen, tietoliikenneyhteyksien kehittämiseen sekä asukkaiden ja yritysten digiosaamisen vahvistamiseen. Toiminta kattoi koko vuoden ajan Keski-Pohjanmaan maaseutualueita ja tavoitti laajasti kylätoimijoita, asukkaita, yrityksiä ja sidosryhmiä.

Hankkeen eteneminen vuonna 2025

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla hankkeen painopiste oli kylien aktivoinnissa ja tarpeiden tunnistamisessa. Kyläiltojen, työpajojen ja kohtaamisten kautta kartoitettiin kylätalojen digivarustelun ti-lannetta, yhteisöviestinnän tarpeita sekä arjen digipalveluihin liittyviä haasteita. Kevään aikana järjestettiin yhteensä kymmenen kyläiltaa, joissa sovittiin konkreettisista jatkotoimista ja pilotoitavista ratkaisuista.

Samanaikaisesti vietiin käytäntöön useita yhteisöjen arkea tukevia ratkaisuja. Kaustiselle avattiin maksuton Bunkkeri-yhteisötyötila, joka tarjosi matalan kynnyksen ympäristön digityöskentelyyn ja etätööhön. Yli-Lesti-Seuralle varmistui rahoitus kylätalon digilaitteisiin, ja käyttöönottoa alettiin suunnitella yhdessä kylätoimijoiden kanssa. Lisäksi käynnistettiin yhteistyö kuntien kanssa puhelin- ja nettiyhteyshaasteisiin liittyvän viestintäkampanjan valmisteleiseksi.

Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla toiminta syveni ja laajeni erityisesti koulutuksiin, viestintään ja kyläkohtaisiin kehittämisprosesseihin. Hanke oli näkyvästi esillä alueellisissa tapahtumissa, kuten Kaustinen Folk Music Festivalilla ja Ollikkala-maaseutumessuilla, sekä järjestöjen ja kylätoimijoiden yhteisissä tilaisuuksissa. Hankkeesta tuotettiin sisältöjä uutiskirjeisiin, verkkosivuille ja sosiaaliseen mediaan, ja yrityksiä tavoitettiin webinaarien, yritysillojen ja aamukahvien kautta.

Työpakettikohtainen tarkastelu

Tiedottaminen ja viestintä

Viestintää toteutettiin monikanavaisesti koko vuoden ajan. Tavoitteena oli lisätä hankkeen tunnettuutta, aktiivista kohderyhmiä ja varmistaa toiminnan avoimuus. Viestintä tuki osallistamista ja loi pohjaa kyläkohtaiselle kehittämistyölle sekä yritys-yhteistyölle.

Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen

Tietoliikenneyhteyksien osalta edistettiin kyläverkkohankkeita yhteistyössä kylien, kuntien ja operaattoreiden kanssa. KaseNet Oy:n ja Osuuskunta Keskikaistan omat kyläverkkohankkeet etenivät myönteisten

tukipäätösten myötä. Kuntien kanssa toteutettiin viestintäkampanja, jossa asukkaita kannustettiin arvioimaan omien yhteyksiensä toimivuutta ja annettiin toimintaohjeita yhteysongelmatilanteisiin.

Digitaalisten taitojen tukeminen

Digiosaamista vahvistettiin avoimilla tietoisuuksilla ja käytännön digituella. Hyvinvointialue Soiten kanssa yhteistyössä järjestetty Yhdessä digiin-hybriditapahtumassa jaettiin tietoa digituen tarjoajista ja -palveluista. Yrityksille tehtyjen digikartoitusten kautta suunniteltiin viisiosainen webinaarisarja "Tekoäly, some ja digitaalisuus käytäntöön". Webinaareissa käsiteltiin digikartoituksissa esiin nousseita aiheita, kuten tekoälyn hyödyntämistä, somemarkkinointia ja verkkokauppaa. Digiturvaa tuettiin päivittämällä digiturvan tarkistuslista ja tarjoamalla kädestä pitäen digiapua kyläläisille esimerkiksi laitepäivityksissä. Lisäksi järjestettiin Tunnista nettihuijaus-luento yhteistyössä Kuluttajaliiton kanssa.

Yhteisölähtöinen digikehittäminen

Kyläkohtaisissa sparrauksissa ja työpajoissa edistettiin yhteisölähtöistä digikehittämistä. Eskolassa työstettiin useita älykäs kylä -aihoita, Kälviän Jokikylässä ja Lohtajan Väliviirteellä käynnistettiin keskustelu oman digi-hankkeen tarpeista ja Yli-Lestillä keskityttiin arjen digiympäristön ajantasaisuuteen digikahvien ja työpajojen kautta. Vetelissä toteutettu passikuvaus- ja neuvontapäivä tuki asukkaiden valmiuksia sähköiseen asiointiin. Kehittämistyötä vahvistettiin benchmarking-käynneillä Viitasaaren Digikeskuksessa ja Pohjois-Karjalan Digituvissa.

Älykkäät kylät -strategiat

Vuoden aikana koottiin ja sparrattiin älykkäät kylät -kehittämisaihoita ja varmistettiin, että syntyvät käytännöt ja materiaalit ovat jaettavissa laajasti. Webinaarit ja sparraukset konkretisoivat digitaalisten työkalujen roolia tulevaisuuden kylätoiminnassa ja loivat pohjaa vuoden 2026 pilotoinneille.

Vaikuttavuus ja osallistujat

Hankkeen tilaisuuksiin osallistui vuoden aikana lähes 600 henkilöä. Osallistujat edustivat laajasti eri kyliä, yhdistyksiä, yrityksiä ja sidosryhmiä. Toiminta lisäsi ymmärrystä digitaalisista mahdollisuuksista, vahvisti yhteistyöverkostoja ja synnytti konkreettisia jatkopolkuja kylien ja yritysten kehittämiseen.

Hankkeen seurantatiedot (tilanne 31.12.2025):

- **Osallistunut hankkeeseen**
 - o Henkilö 718 hlö
 - o Yhdistys/muu organisaatio 64 kpl
 - o Yritys 75 kpl
- **Älykäs kylä -liitännäishankkeet**
 - o Valokuidun kyläverkko 2kpl
 - o Pienhanke, investointi 1 kpl.

Santtu Lehto
projektipäällikkö

Kuidut käyttöön Kustannuspaikka 7678	Kustannusarvio 2024-2026	Maksettu 2024	Maksettu 1.- 6.2025	Maksettu 7.- 12.2025	Koko hanke	Jää	Tot %
Henkilöstökustannukset	112 245	17 534,43	28 423,00	27 386,81	73 344,24	38 900,76	65 %
Flat rate 40 %	44 898	7 013,77	11 369,20	10 954,72	29 337,69	15 560,31	65 %
Yhteensä	157 143	24 548,20	39 792,20	38 341,53	102 681,93	54 461,07	65 %
Rahoitus	Myönnetty 2024-2026	Saatu 2024	Saatu 2025	Haetaan	Rahoitus yhteensä	Jäljellä	
Pohjanmaan ELY 95%	149 286	23319,85	37800,94	36422,99	97 543,78	51 742,22	
Kunnat 5 %	7 857	1228,35	1 991,26	1 918,54	5 138,15	2 718,85	
Yhteensä	157 143	24548,20	39 792,20	38341,53	102 681,93	54 461,07	

8. Ansel – Access the North with the Speed of Light

Hankenro: 20364318
 Hankkeen toteutusaika: 10.10.2023 – 28.2.2027
 Hankkeen rahoitus: Interreg Aurora
 Pää toteuttajat: Centria-ammattikorkeakoulu Oy ja Universitetet i Tromsø
 Osatoteuttajat: Kaustisen seutukunta, Riksteatern, Sundsvalls kommun, Oulun kaupunki

Hankkeen tavoitteena on luoda toimiva monialainen yhteistyöverkosto, joka tuo yhteen pohjoismaiset kulttuurialan toimijat, teknologian kehittäjät ja kouluttajat, jotka luovat sisältöä ja uusia formaatteja kulttuurin digitalisoitumisen seurauksena rajoista ja maantieteellisestä etäisyydestä riippumatta. Näin parannetaan osallistavan ja laadukkaan palvelun yhdenvertaista saatavuutta taiteen, koulutuksen ja elinikäisen oppimisen aloilla.

Toiminta 1.1.-31.12.2025

Yhteistyötä Norjan ja Ruotsin partnereiden kanssa tiivistettiin WP1-työpakettin osalta. Kaustisella järjestettiin tapaamisia alueellisten toimijoiden kanssa musiikkikasvatuksen kehittämiseksi. Laitteistotoimituksia valmisteltiin ja projektin resursointia tarkennettiin. Konsortion viikkopalaverit jatkuivat säännöllisesti ja sisäinen viestintä vakiintui.

Low latency -ratkaisujen asennuksia koordinoitiin yhdessä teknisten kumppaneiden kanssa. Nimbra- ja remote station -laitteistot asennettiin Kaustisen musiikkilukiolle ja Toholammin kunnantalolle. Rahoittajan edellyttämät laitemerkinnät ja viestintämateriaalit toteutettiin ohjeiden mukaisesti. Yhteydet Kaustinen–Kokkola–Toholampi -välillä testattiin. Testauksessa varmistettiin yhteyksien laatu opetuksen ja etäyhteistyön tarpeisiin. Kaustisen musiikkilukiolla järjestettiin sidosryhmätyöpaja. Työpajassa esiteltiin tekninen toteutus ja koottiin palautetta jatkokehittämistä varten. Laadittiin vuosikello ja jatkotoimenpide-ehdotukset seuraavalle toimintakaudelle.

Raportointi ja ohjausryhmätyöskentely toteutettiin rahoittajan ohjeiden mukaisesti. Hanke eteni tekniseen käyttöönottoon ja vahvisti pohjoismaista yhteistyöverkostoa.

Timo Pärkkä
 koordinaattori

ANSEL, 7698 Kustannukset	Kust.arvio 2023-2026	Maksettu 2024	Maksettu 1.1.- 30.9.25	Maksettu 1.10- 31.12.2025	Maksettu yhteensä	Jäljellä	Tot %
Henkilöstökulut	36 000	4 573,33	9 181,15	3 696,54	17 451,01	18 548,99	48 %
Toimisto- ja hallinto 15 %	5 400	686,00	1 377,17	554,48	2 617,66	2 782,34	48 %
Matkat 15 %	5 400	686,00	1 377,17	554,48	2 617,66	2 782,34	18 %
Ostopalvelut	83 500		66 794,08	16 698,52	83 492,60	7,40	100 %
Laitehankinnat	96 500		63 669,33	19 424,15	83 093,48	13 406,52	86 %
Yhteensä	226 800	5 945,33	142 398,90	40 928,17	189 272,41	37 527,59	83 %
Rahoitus	Myönnetty 2023-2026	Saatu 2024	Saatu/ha- ettu 30.9.2025	Haetaan (kuntaraha saatu)	Saatu/haettu yhteensä	Jäljellä	Tot %
EU-Interreg 65 %	147 420	3 864,43	92 559,29	26 603,31	123 027,04	24 392,96	83 %
Lapin liitto/kansall. 20 %	45 360	1 189,07	28 479,78	8 185,63	37 854,48	7 505,52	83 %
Kase-kunnat 15 %	34 020	891,83	21 359,84	6 139,23	28 390,89	5 629,11	83 %
Yhteensä	226 800	5 945,33	142 398,90	40 928,17	189 272,41	37 527,59	83 %

9. KASE Diva -valmisteluhanke

Hanke nro: 347364

Hankkeen toteutusaika: 1.9.2025-28.2.2026

Hankkeen rahoitus: Pohjanmaan ELY-keskus / Pirityiset ry, Leader

Hankkeen kehittämissä ovat mukana Kaustisen seutukunnan yrityspalvelut ja valmistelemissä toimenpiteissä lisäksi KaseNet Oy. Kohderyhmänä ovat Kaustisen seutukunnan kuntien sekä KaseNet Oy:n verkon alueella toimivat yritykset ilman toimialarajoituksia.

Hankkeen tarkoituksena on koota 8-10 yrityksen yritysryhmä toteuttamaan myöhempää yritysryhmähanketta, jolla on tarkoitus yhteistyössä analysoida, määritellä ja toteuttaa digitaalisia ja yritysten tulevan kilpailukyvyyn kannalta keskeisiä digitaalisia palveluita ja resursseja erityisesti maaseutualueilla toimivien yritysten kannalta.

Hankkeen aloitusvaiheessa toteutetaan noin 5-6 mikro/pk-yrityksen haastattelu, tehdään sähköpostimarkkinointi kyselystä noin 550 alueen yritykselle sekä analysoidaan tulokset. Toisessa vaiheessa koostetaan 8-10 yrityksen kehittäjäverkosto. Kolmannessa vaiheessa keskitytään raportointiin ja hanke-esityksen laatimiseen.

Toiminta 1.9.-31.12.2025

Hankkeessa on pidetty suunnittelu- ja valmistelupalavereita yrityspalveluiden ja KaseNet Oy:n kesken. Palaverien pohjalta on koostettu ja toimitettu yritys-kysely sekä analysoitu sen tuloksia. Verkkokyselyyn vastanneille yrityksille on annettu ennakkotieto tulevasta puhelinhaastattelusta. Keskeneräisten toimenpiteiden vuoksi hankkeelle haettiin/myönnettiin jatkoaikaa 1.1.-28.2.2026.

KASE Diva valmisteluhanke		KA	Maksettu		
Kustannukset		2025	2025	Jäljellä	Tot %
Kustannuspaikka 7681					
Kustannukset yhteensä		5000,00	589,05	4410,95	11,78 %
Rahoitus		Myönnetty	Saatu /	Saamatta	Tot %
		2025	haettu		
Pohjanmaan ELY	80 %	4000,00	471,24	3528,76	11,78%
Pirityiset	20 %	1000,00	117,81	882,19	11,78 %
Yhteensä 100 %		5000,00	589,05	4410,95	11,78 %

Teema 3. Yrittäjyyden, työpaikkojen ja verkostojen seutu

10. TUOKES 2

Hankkeen rahoitus: Keski-Pohjanmaan liitto / AKKE 80 %, kunnat 20 %
Toteuttajat: Pää toteuttaja Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä
osatoteuttaja Kaustisen seutukunta
Hankkeen toteutusaika: 1.1.2024 – 28.02.2025 (hanke päättynyt)



Toiminta 1.1.-28.02.2025

Hankkeen työpakettien toimenpiteet on toteutuneet suunnitellusti.

Turbiinivalmistajien sitouttaminen (Toimenpide 1.1)

Luotiin hankkeen aikana yhteydet Suomessa vaikuttavien tuulivoimaloiden toimittajien kanssa (Enercon, Vestas, Nordex, SiemensGamesa). Enerconin ja Nordexin kanssa useampia.

Laadittiin luonnos aiesopimuksen pohjaksi, jolla toimijat voivat sitoutua yhdessä koulutustoimijan (KPEDU) kanssa pitkäkestoiseen ja tuulivoima-alan kehittymisen huomioivan reaktiivisen toimintamallin luomiseen ja edelleen kehittämiseen. Kolme neljästä on allekirjoittanut aiesopimuksen KPEDUn kanssa. Em. Toimenpiteet edistävät hankkeen tavoitetta saada tuulivoima-alan osaamiskeskukselle pitempiaikainen pohja ja sitouttaa alan toimijat yhteiseen kehittämiseen.

Tuulivoima-alan koulutuspolkujen viestintä (Toimenpide 2.1) Kuntien sivistystoimet, nuorten kiinnostus tuulivoima-alalla työskentelyä kohtaan on edennyt suunnitellusti.

Järjestettiin Kaustisen seutukunnan kuntien opinto-ohjaajille teams-palavereita ja toimitettiin opinto-ohjaajille yleismateriaali energiamurrosta toteuttavista hankkeista ja niiden ennakoituista työntekijätarpeista ja työllisyysvaikutuksista. Toteutettiin Teams-palaveri, joka nauhoitettiin ja jossa kerrottiin KPEDUn uusista tuulivoima-alan koulutusmahdollisuuksista ja koulutuspoluista. Tehtiin videointi kahden nuoren tuulivoima-alalla työskentelevän paikallisen nuoren työkokemuksista alan huoltotehtävissä, osaamisvaatimuksista, jatkokoulutusmahdollisuuksista sekä alan työtehtävistä. Tallenne toimitettiin koulujen opinto-ohjauksen käyttöön.

Viestintä sidosryhmille ja hallinnoijille (Toimenpide 3.1)

On pidetty aktiivisesti yhteyttä alan keskeisiin toimijoihin, kuten Suomen Uusitutvat ry (ent. Suomen Tuulivoimayhdistys ry). Osallistuttiin WindFinland 2024 tilaisuuteen Oulussa. Tämän osallistumisen myötä luotiin yhteyksiä alan toimijoihin sekä mm. Maakunnan ulkopuolelle muihin kehittäjä- ja koulutusorganisaatioihin. Näitä yhteyksiä hyödynnettiin mm. Koulutustoimijoiden yhteistyöpalavereissa raportointikaudella.

Timo Pärkkä
aluekehittäjä

TUOKES 2	Kustannusarvio	Maksettu 2024	Maksettu 1.1.-	Kustannukset	Jää	Tot %
Kustannuspaikka 7622	2024-2025		28.2.2025	yhteensä		
Henkilöstökust.	10 619	10 477,14	140,63	10 617,77	1,23	100 %
Flat rate 40 %	4 248	4 190,85	56,26	4 247,11	0,49	100 %
Yhteensä	14 866,60	14 667,99	196,89	14 864,88	1,72	100 %
Rahoitus	Myönnetty	Saatu 2024	Saatu 2025	Rahoitus yh-	Jää	
	2024			teensä		
K-P liitto AKKE 80 %	11 893,28	11 734,39	157,63	11 892,02	1,26	
Kunnat 20 %	2 973,32	2 933,60	39,26	2 972,86	0,46	
Yhteensä	14 866,60	14 667,99	196,89	14 864,88	1,72	

11. KP AlkIoT

Hanke nro: 304068
Hankkeen toteutusaika: 1.1.2025 -31.12.2026
Hankkeen rahoitus: Pohjanmaan ELY-keskus, Euroopan maaseuturahasto 2023-2027 EIP (100 %)
Päätoteuttaja: Lestijärven kunta Kaustisen seutukunta
Osatoteuttaja: Keskipohjanmaan koulutuskuntayhtymä Kpedu Kaustinen

Hankkeen tavoitteena on muodostaa 1-3 alkutuotantoyrityksen innovaatioverkosto tukemaan keskipohjalaisen hevosalan alkutuotantoyritysten toimintaa. Hanke luo edellytyksiä hevosten hyvinvoinnin parantamiselle Keski-Pohjanmaalla kehittämällä ja ottamalla käyttöön IoT-teknologioihin perustuvia ratkaisuja mainitussa alkutuotajien verkostossa. Hanketta toteutetaan yhteistyössä Kpedun Kaustisen hevosalan oppimiskeskuksen kanssa.

Toiminta 1.1.-31.12.2025

Vuosi 2025 oli KP AlkIoT -hankkeessa toiminnan käynnistämisen ja teknologisten ratkaisujen syventämisen aikaa. Työ painottui hankehallinnon ja viestinnän rakentamiseen, verkostojen kokoamiseen sekä konkreettisten IoT-pilottien suunnitteluun ja toteutukseen. Hankkeen tavoitteena on edistää alkutuotannon digitalisaatiota ja eläinten hyvinvointia hyödyntämällä nykyaikaisia IoT-ratkaisuja.

Vuoden alkupuoliskolla keskeisiä tehtäviä olivat hankesuunnitelmaan perehtyminen, aikataulujen ja viestintäsuunnitelman laatiminen sekä visuaalisten materiaalien tuottaminen. Hankkeen verkkosivut ja viestintäkanavat rakennettiin, ja aktiivinen verkostoituminen alan toimijoiden, teknologiayritysten ja potentiaalisten yhteistyökumppaneiden kanssa käynnistettiin. Hankkeen näkyvyys oli vuoden aikana poikkeuksellisen hyvä: KP AlkIoT esiintyi TV-, radio-, verkko- ja lehtihaastatteluissa, ja median kiinnostus hankkeen kokeiluluonteista toteutusta kohtaan oli laajaa.

Merkittävä osa vuoden työstä kohdistui IoT-laitteiden ja -alustojen kartoitukseen. Markkinoilla olevia anturi-seuranta- ja datankeruuratkaisuja arvioitiin alkutuotannon tarpeisiin, ja niiden pohjalta valmisteltiin pilottointeja. Kartoitustyö sisälsi vaatimusmäärittelyjä, teknisiä selvityksiä ja hankintojen valmistelua. Erityisesti tarkasteltiin ratkaisuja, joilla voidaan tukea eläinten hyvinvoinnin seurantaa käytännönläheisesti ja kustannustehokkaasti.

Hankkeen alkuvaiheessa koottiin kaksi verkostoa: alkutuottajaverkosto sekä alueellinen innovaatioverkosto, johon kuuluu TKI-toimijoita, ohjelmisto- ja tietoliikennealan yrityksiä sekä eläinlääkinnällistä asiantuntemusta. Verkostotyöskentelyn tuloksena syntyi yhteinen ymmärrys priorisoitavista teknologioista sekä kaksipolkuinen kehittämismalli: matalan kynnyksen digitalisaatiopolku arkisten rutiinien automatisointiin sekä demonstraatiopolku, jossa kehittyneempiä teknologioita testataan koulutilaympäristössä.

Vuoden aikana toteutettiin ensimmäinen teknologiakokeilu: hevosten unenseurannan pilotti KPEDUn tallilla. Pilotti osoitti, että reaaliaikainen seuranta tuo esiin hyvinvointiin liittyviä muutoksia, joita arjessa ei välttämättä havaita, ja lisäsi tuottajien kiinnostusta teknologiaa kohtaan. Lisäksi valmisteltiin lämpötilan mittauksen pilotti alkutuottajan tallilla, jossa tavoitteena on automatisoida rutiinityötä ja parantaa työturvallisuutta. Pilotti toteutetaan alkuvuonna 2026.

Hevosien hyvinvoinnin edistämisen mallia koskevassa työpaketissa koottiin ja arvioitiin hyvinvointimittaristoa sekä digitalisoinnin vaikutuksia mittareiden käytettävyyteen. Lisäksi KPEDUn käynnistämä rinnakkaishanke tukee KP AlkIoT -hankkeen tavoitteita ja mahdollistaa jatkopilotteja. Verkostoyhteistyö jatkui aktiivisena koko vuoden, ja uusia rahoitus- ja yhteistyöavauksia valmisteltiin.

Hallinnon ja viestinnän osalta vuoden 2025 lopulla toteutettu some-joulukalenteri sekä blogisisällöt tukivat hankkeen avoimuutta ja tulosten leviämistä. Kokonaisuutena vuosi 2025 loi KP AlkIoT -hankkeelle vahvan perustan: tekniset ratkaisut on kartoitettu, verkostot koottu ja ensimmäiset pilotit osoittivat IoT-teknologian potentiaalín alkutuotannon ja eläinten hyvinvoinnin kehittämisessä.

Jarno Peltola
Projektipäällikkö

KP AlkioT								
Kustannuspaikka 7671	menotili	KA 2025-2026	Maksettu 1.1.- 30.6.	Maksettu 1.7.- 31.12.2025	2025 YHTEENSÄ	HANKKEN ALUSTA	Jäljellä	Tot %
Palkat	4006	63 360	14 486,73	6 638,22	21 124,95	21 124,95	42 235,05	33
Sivukulu %	39 %	24 710	5 649,82	2 588,91	8 238,73	8 238,73	16 471,67	33
Henkilöstökustannukset yht		88 070	20 136,55	9 227,13	29 363,68	29 363,68	58 706,72	33
Ostopalvelut		12 500		900,00	900,00	900,00	11 600,00	7
Kustannukset ennen fl		100 570	20 136,55	10 127,13	30 263,68	30 263,68	70 306,72	30
Flat rate	19 %	19 108	3 825,94	1 924,15	5 750,09	5 750,09	13 358,29	30
YHTEENSÄ		119 679	23 962,49	12 051,28	36 013,77	36 013,77	83 665,01	30
Rahoitus 1.1.2025-		2025-2026	Saatu		Yhteensä	HANKKEN		
		Myönnetty	2025/1	2025/2	2025	ALUSTA	Jäljellä	Tot %
EU-EMKR + valtio	100,00 %	119 679	23 962,49	12 051,28	36 013,77	36 013,77	83 665,01	30
Yhteensä		119 678,78	23 962,49	12 051,28	36 013,77	36 013,77	83 665,01	30

12. SEMUKAS- Seutujen välinen muutos ja kasvuohjelma

Hanke nro: J10125
Hankkeen toteutusaika: 1.11.2023 – 30.4.2026
Hankkeen rahoitus: Keski-Pohjanmaan liitto / JTF 80 %
Kaustisen seutukunnan kunnat 20 %



Yleiskatsaus

SEMUKAS-hanke eli Seutujen välinen muutos- ja kasvuohjelma on osa ryhmähanketta “yritysverkostot ja -palvelut elinvoiman ja vaikuttavan muutoksen moottorina”. Hankkeen päätoteuttaja on Kaustisen seutukunta, ja hankkeen osatoteuttajina ovat Kehittämisyhtiö Witas Oy sekä Yliopiston Kokkolan yliopistokeskus Chydenius.

Hankkeen tavoitteena on edistää kasvuhakuista ja uutta työllistävää liiketoimintaa. Hanke myös vahvistaa hyvin hiilineutraaliin talouteen liittyvää liiketoimintaa- ja markkinaosaamista ja kehittää uusia tuote ja palvelukonsepteja. Hanke vahvistaa lisäksi alueellisen JTF-suunnitelman tunnistettuun tarpeeseen. Hanke tukee uusien yritysverkostojen kehittämistä ja yrityspalvelujen täydentämistä. Hanke vahvistaa ylimaakunnallista yhteistyön hyödyntämistä maakunnan vetovoimaisuuden ja kilpailukyvyn osalta.

Toiminta 1.1.-31.12.2025

Hanke on toteuttanut hankesuunnitelman mukaiset toimenpiteet.

Semukas hanke on edistänyt kasvuhakuista ja uutta työllistävää liiketoimintaa ja hiilineutraaliin talouteen liittyvää liiketoimintaa- ja markkinaosaamista. Hanke on tukenut paikallisten yrittäjien pääsyä suurhankkeisiin. Esimerkiksi pelkästään Keliberin osalta Kaustisen seutukunnan yritysten laskutus on ollut 40 miljoonaa euroa.

Seuranta-ajalla on toteutettu verkostoitumisia ja aamukahvitilaisuuksia, sekä kehitetty Clean Energy Corridor (Energiaväylä) -konseptia eteenpäin Huoltoväyläksi. Huoltoväylä mahdollistaa kaksikäyttöisyyden luomalla yhteyden Kokkolan Sataman ja sisämaan teollisuuden sekä Sydänsuomessa alueen logistiikkakeskusten välillä. Kriisitilanteessa Huoltoväylä toimisi huoltoreittinä NATO-joukoille. Huoltoväylä yhdessä Energiaväylän kanssa mahdollistaa erityisesti 13-tien painopisteen nostamisen väylävirastolle.

Hanke on ylläpitänyt ja kehittänyt suurhanketoimisto.fi (SHT) palvelualustaa. Palvelun kautta on tehty vaikuttavaa viestintää ajankohtaisia artikkeleita julkaisemalla. SHT toimii suurhankkeiden sekä paikallisten yrittäjien kohtaamispaikkana.

Merkittävin toimenpide on ollut hankkeen kuratoima 26 kunnan “Vetoomus elinvoiman ja investointien mahdollisesti”. Vetoomus toimitettiin eduskuntaan kansanedustajille, jonka lisäksi vetoomus esiteltiin Ympäristöministeriön, sekä Maa- ja metsätalousministeriön kansliapäälliköille. Lisäksi vetoomus on toimitettu hankkeen toimesta valtion omistajaohjausministerille. Vetoomus toteutettiin kunnanjohtajien sekä kaupunginjohtajan luokseen. Vetoomus tuo esille lupaprosessien hitauden Suomen talouskasvulle, joka hidastaa sekä kaataa teollisia investointeja. Tärkeimpiä infrahankkeita ovat Fingridin Lakeuslinja, joka mahdollistaa sähkön tuonnin ylituotantoalueilta etelän kulutuskohteisiin. Hankealueella on lisäksi potentiaalia teollisen mittakaavan biokaasulaitoksien sijoittumiselle (Kaustinen, Veteli, Pihtipudas).

Muu hankkeen toiminta, статистиikkaa

Seurantajaksolla aamukahvien Key Note puhujana vieraili Arvo Sijoitusosuuskunnan Jari Pirinen sekä Patrian Janne Muurinen. Jälkimmäinen keräsi yli 60 hengen yleisön Kaustisen kansantaiteenkeskukseen. Molempien tapahtumien yhteydessä järjestettiin one-on-one tyylinen pitchaustilaisuus ja matchmaking. Huoltoväylän osalta yhteistyötä on kehitetty Kokkolan Sataman kanssa erityisesti sisämaan logistiikkakeskusten sekä roro-rampin

osalta. Suurhanketoimisto.fi palvelua on H1/2025 aikana käyttänyt 1800 uniikkia eri kävijää, jotka ovat vierailleet sivulla 19 000 kertaa. Suurhanketoimisto.fi on vakiinnuttanut toimintansa suurhankkeiden ja paikallisten yritysten kohtaamiskanavana. Viimeisin suurhanke on Halsuan OX2:n tuulivoimahankkeet, joka molemmat käyttävät suurhanketoimistoa paikallisten alihankintaresurssien löytämiseksi. Halsuan hankkeiden lisäksi yhteensä neljä suurhanketta on hyödyntänyt suurhanketoimisto.fi palvelua paikallisten resurssien kohtaamispaikkana. Muita ovat Keliberin kaivos- sekä OX2:n Lestijärven tuulivoimahanke.

Markus Mäntynen
projektipäällikkö

SEMKAS Kustannuspaikka 5460/7692	KA 2023- 2025	Maksettu 2023	Maksettu 2024	Maksettu 1_2025	Maksettu 2_2025	Maksettu yhteensä	Jäljellä	Tot %
Henkilöstökustannukset vakiosivukulumalli 26,44%	211 245	10 637,65	86 397,46	44 830,58	47 194,54	189 060,23	22 184,77	89 %
Flat rate 40 %	84 498	4 255,06	34 558,98	17 932,24	18 877,82	75 624,10	8 873,90	89 %
Yhteensä	295 743	14 892,71	120 956,44	62 762,82	66 072,35	264 684,33	31 058,67	89 %
Rahoitus	Myönnetty 2023-2025	Saatu 2023	Saatu 2024	Saatu 2025	Haetaan 2_2025	Rahoitus yht.	Jäljellä	
K-P liitto JTF 80 %	236 594	11 914,15	96 765,47	50 210,20	52 857,83	211 747,65	24 846,35	
Kunnat 20 %	59 149	2 978,56	24 190,97	12 552,62	13 214,52	52 936,67	6 212,33	
Yhteensä	295 743	14 892,71	120 956,44	62 762,82	66 072,35	264 684,33	31 058,67	

13. Kalastus- ja erämatkailun kehittäminen Keski-Pohjanmaalla

Hanke nro: J10252
Hankkeen toteutusaika: 1.12.2023 – 30.11.2025
Hankkeen rahoitus: Keski-Pohjanmaan liitto / JTF 80 %
Kaustisen seutukunnan kunnat 7 %
Ulkopuolinen kuntarahoitus 13 % (Kannus, Kokkola, Perho)

Toiminta 1.1.-31.12.2025

Vuonna 2025 Kala- ja erämatkailun kehittämishanke eteni suunnitelmallisesti kohti käytännön toimenpiteitä, verkostojen vahvistamista ja konkreettisia tuotteita. Toiminta painottui erityisesti digitaalisen saavutettavuuden kehittämiseen, matkailutuotteiden pilotointiin, alueellisen yhteistyöverkoston kokoamiseen sekä maakunnallisen kehittämissuunnitelman laatimiseen.

Yksi vuoden keskeisimmistä kokonaisuuksista oli kalastus- ja erämatkailun verkkosivujen suunnittelu ja sisällöntuotanto. Sivustolle koottiin tietoa kalastus- ja erämatkailukohteista, palveluista, saavutettavuudesta ja infrastruktuurista. Verkkosivutyö ei ollut pelkästään viestintää, vaan osa laajempaa pilotointia, jossa rakennettiin yhdisteltyjä matkailutuotteita ja vahvistettiin digitaalista näkyvyyttä. Sisällöntuotantoa tehtiin systemaattisesti, ja siihen liitettiin kohde- ja palvelutietojen kokoaminen sekä kuvamateriaalin organisointi. Digitaalinen kehittäminen loi perustan tuotteiden markkinoinnille ja jatkekehitykselle.

Vuoden merkittävin tapahtumallinen kokonaisuus oli matkailufoorumin suunnittelu ja toteutus. Foorumiin liittyi laaja valmisteluprosessi: ohjelman rakentaminen, logistiikan suunnittelu, viestintä, käytännön järjestelyt sekä hankkeen esittely. Tapahtuma kokosi yhteen alueen toimijoita ja vahvisti kalastus- ja erämatkailun asemaa osana laajempaa elämys- ja kulttuurimatkailua.

Sidosryhmäyhteistyö oli läpileikkaava teema koko vuoden ajan. Projektissa käytiin lukuisia neuvotteluja muun muassa kalatalousalueiden, riistanhoitoyhdistysten, matkailuyrittäjien, kehittämishankkeiden ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa. Lisäksi osallistuttiin messuille ja verkostotapaamisiin, joiden kautta rakennettiin yhteistyötä valtakunnallisten toimijoiden kanssa ja haettiin vertailukohtia muilta alueilta. Yrityshautomointi oli tärkeä väline yhteistyön syventämisessä. Hautomotapaamisissa edistettiin yhdisteltyjen matkailutuotteiden tuotteistamista ja yritysten välistä yhteistyötä. Tavoitteena oli rakentaa palveluketjuja, joissa kalastus ja erämatkailu linkittyvät muihin matkailupalveluihin.

Hankkeessa tehtiin laajaa toimintaympäristöjen ja infrastruktuurin kartoitusta. Työ sisälsi maastokäyntejä, kohteiden arviointia sekä kotimaisten vertailukohteiden tarkastelua. Erityistä huomiota kiinnitettiin heittolaitureihin, kalastuskohteiden saavutettavuuteen, kohdetiedotukseen ja palvelurakenteisiin. Kartoitustyö tarjosi konkreettista tietoa kehittämistarpeista ja tuki kehittämissuunnitelman laadintaa. Samalla selvitettiin myös kalastusmatkailun trendejä, kalakantojen tilaa ja kotimaisen kalastusmatkailun nykytilaa, jotta alueelliset toimenpiteet voitiin suhteuttaa laajempaan toimintaympäristöön.

Maakunnallisen kehittämissuunnitelman laatiminen eteni vuoden aikana vaihteittain. Työ sisälsi kotimaisten kohteiden vertailua, alueellisten vahvuuksien ja kehittämistarpeiden analysointia sekä toimenpide-ehdotusten kirjoittamista. Suunnitelmassa yhdistettiin verkostotyöstä, kartoituksista ja pilotoinneista saatu tieto kokonaisvaltaiseksi etenemismalliksi.

Vuoden 2025 jälkimmäisellä puoliskolla toteutettiin sekä aluetaloudellisten vaikutusten selvitys että maakunnallisen kala- ja erämatkailun kehittämissuunnitelman toteutus. Näissä tehtiin kilpailutusten jälkeen tai perustellusta muusta syystä yhteistyötä asiantuntijaorganisaatioiden, kuten Luonnonvarakeskuksen ja MDI:n, kanssa. Asiantuntijayhteistyö vahvisti selvitysten metodologista pohjaa ja toi kehittämistyöhön valtakunnallista vertailutietoa sekä taloudellista analyysiä.

Aluetaloudellinen tarkastelu tuki strategista päätöksentekoa ja auttoi tunnistamaan kala- ja erämatkailun kasvupotentiaalia sekä sen vaikutuksia alueen elinvoimaan.

Vuonna 2025 hanke siirtyi suunnitteluvaiheesta vahvasti toteuttavaan ja kokoavaan vaiheeseen. Digitaalinen näkyvyys vahvistui verkkosivutyön myötä, matkailufoorumi kokosi toimijat yhteen, yritysverkosto tiivistyi hautomotoiminnan kautta ja kehittämissuunnitelma sai konkreettisen muodon. Samanaikaisesti kartoitettiin infrastruktuuria ja arvioitiin aluetaloudellisia vaikutuksia, mikä loi perustan pitkäjänteiselle kalastus- ja erämatkailun kehittämiselle Keski-Pohjanmaalla.

Hankkeelle haettiin perustellusti jatkoaika tammikuun 2026 loppuun saakka, ja tämä aika varattiin hankkeen keskeisten tulosten, kuten kehittämissuunnitelman, loppuunsaattamiseen ja viimeistelyyn.

Kalastus ja erämatkailun kehittäminen Keski-Pohjanmaalla								
Kustannuspaikka 7694	KA 2023- 2025	UUSI KA 2026	Maksettu 2024	Maksettu 1- 6.2025	Maksettu 7.-12.2025	Hankkeen alusta	Jäljellä	Tot %
Henkilöstökust.	159 672	166 190	76 570,62	39 766,75	44 548,83	160 886,20	5 303,80	97 %
Matkat	15 840	10 912	8 272,00	0	2816	11 088,00	-176,00	102 %
Ostopalvelut	50 500	49 888	1 000,00	9 596,74	15 109,94	25 706,68	24 181,32	52 %
Muut kustannukset	2 537	1558	1 317,46	245,31	525,39	2 088,16	-530,16	134 %
Flat rate 7 %	15 998	15998	6 101,21	3 472,62	4 410,01	13 983,84	2 014,16	87 %
Yhteensä	244 547	244 547	93 261,29	53 081,42	67 410,17	213 752,88	30 794,12	87 %
Rahoitus	KA 2023- 2025		Saatu 2024	Saatu 1.-6.2025	Haetaan 7.- 12.2025	Hankkeen alusta	Jäljellä	
K-P liitto JTF 80 %	195 638		74 608,81	42 465,09	53 928,08	171 001,98	24 636,02	
Kunnat 20 %	48 909		18 652,48	10 616,33	13 482,09	42 750,90	6 158,10	
Yhteensä	244 547	0	93 261,29	53 081,42	67 410,17	213 752,88	30 794,12	87 %

Teema 4. Kulttuurin, luonnon ja onnellisten ihmisten seutu

14. KULUMAT – Kulttuuri ja luontomatkailun kehittäminen

Hankkeen rahoitus: Pohjanmaan ELY-keskus/Euroopan maaseuturahasto 95 %, Kaustisen seutukunta 5 %
Hankennumero: 267191
Hankkeen toteutusaika: 1.1.2024-31.12.2026

Toiminta 1.1.-31.12.2025

Kulumat-hanke on alkuvuoden 2025 aikana vienyt eteenpäin Kaustisen seudun matkailun kehittämistä järjestämällä tapahtumia, uudistamalla digitaalisia palveluja ja tukemalla yrityksiä sekä kansainvälistä verkostoitumista. Maaliskuussa Kulumat-hanke toteutti yhteistyössä seutukunnan ja maakunnan muiden toimijoiden kanssa Keski-Pohjanmaan Matkailufoorumin. Kaksipäiväinen, ohjelmaltaan monipuolinen tapahtuma kokosi yhteen kuntia, yrityksiä ja hankkeita keskustelemaan matkailun ajankohtaisista teemoista sekä kokeilemaan käytännön matkailutuote-elämyksiä. Alueen näkyvyyttä ja saavutettavuutta parannettiin uudistamalla Visit-kaustisenseutu.fi-sivusto ja laajentamalla seudun graafista ilmettä. Lisäksi hanke osallistui Matka 2025 -messuille ja järjesti saksalaisen matkanjärjestäjän vierailun, jossa Kaustisen seudun aito perinнемusiikki, verrattainen tuntemattomuus, kansanmusiikkifestivaali ja Unesco-status tunnistettiin kansainvälisiksi vetovoimatekijöiksi.

Seudun yrittäjiä tuettiin Matkailualan yrityshautomossa, jonka painopisteenä oli diginäkyvyys, tuotteistaminen ja festivaaliviikkoon liittyvät uudet matkailutuotteet. Kesällä hanke osallistui benchmarking-matkaan Setomaalle, Viroon, mistä saatiin konkreettisia oppeja perinneruoan, kulttuuriperinnön ja yhteisöllisen mallin hyödyntämisestä matkailussa kestäväällä ja ympärivuotisella tavalla.

Hanke on raportoinut toimenpiteistään säännöllisesti ja tehnyt tiivistä yhteistyötä useiden alueellisten ja valtakunnallisten hankkeiden kanssa. Toiminta on osoittanut, että alueella on edelleen tarve järjestelmällisesti kehittää matkailun toiminnan infrastruktuuria niin digitaalisessa muodossa, toiminnan kestävyysperiaatteiden kuin toimijoiden vahvemman yhteistyönkin puolesta. Alkuvuosi 2025 on osoittanut, että hankkeen toimet vahvistavat Kaustisen seudun matkailua konkreettisesti niin alueellisessa verkostoitumisessa, digitaalisissa palveluissa kuin kansainvälisissä avauksissakin.

Loppuvuonna 2025 KULUMAT-hankkeen työssä painottui seudun matkailun kehittämistä tukevien digitaalisten ratkaisujen ja yhteistyömallien edistäminen. Visitkaustisenseutu.fi-sivustoa kehitettiin sisällöllisesti ja toiminnallisesti, ja sivuston näkyvyyttä sekä reitti- ja kohdetiedon saavutettavuutta parannettiin yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Sivuston kehittämistä tuettiin DataHub- ja LIPAS-tietokantoihin liittyvällä koulutuksella ja ohjeistuksella, joiden tavoitteena oli vahvistaa toimijoiden valmiuksia ylläpitää ajantasaista matkailutietoa.

Hankkeessa jatkettiin aktiivista verkosto- ja hankeyhteistyötä kuntien, kehittämissyhtiöiden, yhdistysten ja muiden hanketoimijoiden kanssa. Yrityshautomotoimintaa valmisteltiin ja toteutettiin osana matkailuyritysten kehittämistä, ja erityisesti tuotteistamiseen, kestävyys ja yhteistyöhön liittyviä teemoja vietiin eteenpäin. Samalla edistettiin kansainväliseen matkailuun liittyviä avauksia, muun muassa kartoittamalla kansainvälisten harjoittelijoiden hyödyntämistä yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Lisäksi hankkeessa tehtiin taustatyötä matkailun aluetaloudellisten vaikutusten ja tiedolla johtamisen kehittämiseksi. Varsinaiset datan keräämisen ja analysoinnin ratkaisut painottuvat hankkeen seuraavaan vaiheeseen vuonna 2026. Kokonaisuutena loppuvuoden työ vahvisti seudullista yhteistyötä ja loi edellytyksiä matkailun pitkäjänteiselle kehittämiselle kulttuurin, luonnon ja hyvinvoinnin teemoihin nojaten.

Tytti Pohjola
projektipäällikkö

KULUMAT Kustannukset Kustannuspaikka 7673	KA 2024–2025	Maksettu 2024	Maksettu 2025	Maksettu yhteensä	Jäljellä	Tot %
Henkilöstökustannukset	184260,35	58091,34	60388,20	118479,54	65780,81	64,3 %
Ostopalvelut	44000	250,00	13596,72	13846,72	30153,28	31,5 %
Flat rate 19 %	43369,46	11084,85	14057,14	25141,99	18227,47	58 %
Yhteensä	271629,81	69426,19	88042,06	157468,25	114161,56	58 %
Rahoitus	Myönnetty 2024–2025	Saatu 2024	Haetaan 2025	Saatu/haetaan yhteensä	Saamatta	Tot %
Pohjanmaan ELY 95 %	258048,32	65954,88	83639,96	149594,84	108453,48	58 %
Kaustisen seutukunta 5 %	13581,49	3471,31	4402,10	7873,41	5708,08	58 %
Yhteensä 100	271629,81	69426,19	88042,06	157468,25	114161,56	58 %

15. KASE HUOVA - Energiaomavarainen ja huoltovarma Kaustisen seutu –koordinointihanke

Hankkeen toteutusaika 1.9.2022 – 30.11.2025
Kokonaisbudjetti: 272 000 €
Hankkeen rahoitus: Huoltovarmuuskeskus 90 %, kunnat 6 %, KASE in kind 4 %

Yleiskatsaus

HUOVA-hankkeen tavoitteena on seudullisen (Kaustisen seutukunnassa viiden kunnan – Halsua, Kaustinen, Les-tijärvi, Toholampi, Veteli -yhteistyön) huoltovarmuuteen tähtäävän varautumissuunnitelman luominen ja seu-tutason yhteistoiminnan mallin kehittäminen eri tasoilla (tila- ja yritystaso, kylätaso, kuntataso, seututaso) ja sektoreilla sekä seudullisen varautumissuunnitelman kytkeminen valtakunnan tasolla HVK:n huoltovarmuusjär-jestelmiin ja häiriö-/poikkeustilanteiden koordinointiin. Tämä hanke on suunniteltu koordinaatiohankkeeksi eri osakokonaisuuksiin pureutuvien osaprojektien välillä.

Ohjelman osahankkeet:

- 1) Sähkön ja lämmön tuotannon vaihtoehtoiset menetelmät ja vaihtoehtoiset raaka-aineet häiriötilanteissa
- 2) Alueellisen biokaasulaitos - ja jakeluverkoston suunnittelu huoltovarmuuden näkökulmasta
- 3) Elintarvikkeiden tuotannon jatkuvuus
- 4) Digitalisaation hyödyntäminen ja tietoliikenneyhteyksien varmistaminen häiriötilanteissa

Toiminta 1.1.-31.12.2025

Tammi-maaliskuussa tehtiin kuntien valmiuden parantamiseksi VIRVEN kartoitus sekä suojavaarusteiden yhteis-hankinta. KaseNet Oy:ltä tilattiin tietoliikenneselvitys, jossa kartoitettiin, selkiytettiin ja vahvistettiin kuntien häi-riötilanteen aikaista tietoliikennettä. Lisäksi ryhdyttiin suunnittelemaan PAVAK-kyläkeskusten varustelua ja pi-dettiin yhteistyössä Kuidut käyttöön -hankkeen kanssa kyläiltoja, joissa varmistettiin paikkoja radiohankkeen asemiksi. Maaliskuussa pidettiin rahaliikenteen varmistamista koskeva webinaari, jossa oli 37 osallistujaa.

Huhti-kesäkuussa suunniteltiin muiden hankkeiden ja pysyvien toimijoiden kanssa, miten hanke jää toimintaan ja sen hyödyt realisoituvat ja jatkuvat. Lisäksi alettiin valmistelemaan lokakuussa pidettävää loppuseminaaria. Kevään aikana osallistuttiin turvallisuusihtaan yhdessä Kuidut käyttöön ja Suomen kylät -Kylävarahankkeen kanssa sekä oltiin mukana Kuntaliiton turvallisuusseminaarissa ja Pirkanmaan Turvallisuusklusterin varautumis-päivässä. Ennen lomia alkoi Kyläradioiden asennus asemapaikkoihin, joista kesäkuun lopulla oli asennettuna 8/14 asemaa.

Heinä-marraskuussa kyläradioiden asennus asemapaikkoihin jatkui ja hankkeen päättyessä asennettuna oli 12/14 radioasemaa. Radioasematiedote jaettiin kaikkiin Kaustisen seutukunnan kotitalouksiin lokakuun aikana. Huoltovarmuusseminaari pidettiin hybridi -mallisena Kaustisen kansantaiteenkeskuksessa 1.10.2025. Seminaa-riin osallistui lähes 70 kuulijaa. Marraskuussa valmistui sähköinen tietopaketti, joka on nähtävillä hankkeen nettisivuilla osoitteessa https://issuu.com/kaustisenseutu/docs/energiaomavarainen_ja_huolto-varma_k_8a1286a8b07dc9. Ohjausryhmän pyynnöstä tietopaketista painettiin myös paperinen versio, jota jaettiin mm. seutukunnan kunnantaloille ja kirjastoihin. Marraskuussa valmistui myös selitysvideo varautumi-sen tasoista. Video on nähtävillä osoitteessa <https://www.youtube.com/watch?v=CY67iIWfHlk> Loppuosa hank-keesta kului loppuraportin valmisteluun. Raporttiin liitettiin ehdotukset jatkotoimenpiteistä, jotka jäivät pro-sessiin hankkeen päättyttyä.

Pekka Raittila
projektipäällikkö

Kase Huova Kustannukset Kustannuspaikka 7611	KA 2022–2025	Maksettu 2022-2025	Jäljellä	Tot %
Henkilöstökustannukset	214 000	222657,04	-10485,64	105 %
Palvelujen osto	31 200	6861,53	24338,47	22 %
Matkakulut	6 200	1960,87	4239,13	32 %
Muut kulut	20 800	14088,66	6711,34	68 %
Yhteensä	272 200	247396,70	24803,30	91 %
Rahoitus	Myönnetty 2022–2025	Saatu 2022-2025	Saamatta	Tot %
Huoltovarmuuskeskus 90 %	244 980	222657,04	22322,96	91 %
Kaustisen seutukunta 10 %	27 220	24739,66	2480,34	91 %
Kunnat (sis. Kannus) 6,3 %	17 220	16659,18	560,82	
KASE (in kind) 3,7 %	10 000	8080,48	1919,52	
Yhteensä 100 %	272 200	247396,70	24803,30	91 %

16. KASE VIRSE – Elävän perinnön virtuaalisuutta

Hankkeen toteutusaika 1.9.2025 – 30.9.2027

Kokonaisbudjetti: 103934 €

Hankkeen rahoitus: Keski-Pohjanmaan liitto 80 %, kunnat 20 %

Yleiskatsaus

Hanke tuo Keski-Pohjanmaan elävän kulttuuriperinnön, kuten musiikin ja tarinankerronnan, digitaalisesti saavutettavaksi ympäri maailmaa. Hanke hyödyntää uusimpia audiovisuaalisia teknologioita, kuten VR- ja AR-ratkaisuja, tarjoten moniaistillisia ja immersiiivisiä kokemuksia kulttuuriperinnöstä. Tämä innovatiivinen hanke tukee paikallisia yrityksiä tuotteistamaan ja hyödyntämään kulttuuriperinnön sisältöjä liiketoiminnassaan ja parantaa matkailu- ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta sekä näkyvyyttä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Toiminta 1.9.-31.12.2025

KASE Virse -hankkeen toiminta painottui loppuvuonna 2025 hankkeen käynnistämiseen, rakenteiden luomiseen ja sisällölliseen valmisteluun. Vaikka hanke käynnistyi rahoituspäätöksen mukaisesti keväällä 2025, varsinainen toiminta pääsi käyntiin syys–lokakuussa resursoinnin valmistuttua. Tämä on huomioitu hankkeen suunnittelussa ja aikatauluttamisessa, eikä viivästyksen arvioida vaikuttavan hankkeen toimenpiteiden sisältöihin.

Hankkeen aikana rakennettiin viestinnän ja yhteistyön perusrakenteita, valmisteltiin ja toteutettiin sidosryhmä- ja verkostoitumistilaisuuksia sekä esiteltiin hanketta alueellisille toimijoille ja päätöksentekijöille. Erityisesti Datahubiin liittyvä koulutus- ja valmennustoiminta oli keskeinen osa hankkeen näkyvyyttä ja sidosryhmätyötä loppuvuonna. Lisäksi kehitettiin viestintämateriaaleja ja -pohjia.

Hallinnollisesti hankkeessa keskityttiin ohjausryhmän kokoamiseen ja toiminnan käynnistämiseen, raportointiin sekä hankkeen sisäisten toimintamallien vakiinnuttamiseen. Loppuvuoden työ loi vahvan perustan hankkeen varsinaiselle sisällölliselle kehittämistyölle ja kokeiluille vuonna 2026.

Tytti Pohjola
projektipäällikkö

Kase Virse Kustannukset Kustannuspaikka 7640		KA 2025–2027	Maksettu 2025	Jäljellä	Tot %
Henkilöstökustannukset		103934,00	11789,73	92144,27	11,3 %
Flat rate 40 %		41573,60	4715,90	36857,70	11,3 %
Yhteensä		145507,60	16505,63	129001,97	11,3 %
Rahoitus		Myönnetty 2025–2027	Saatu / haettu	Saamatta	Tot %
Keski-Pohjanmaan liitto	80 %	116405,95	13204,49	103201,46	11,3 %
Kaustisen seutukunta	20 %	29101,65	3301,14	25800,51	11,3 %
Yhteensä 100 %		145507,60	16505,63	129001,97	11,3 %